

B O G A N M E L D E L S E R

Robert A. Gordon and Lawrence R. Klein (eds.): Readings in Business Cycles. Allen & Unwin, London 1966. 731 sider. Pris: 48 sh.

Dette er et nyt bind i den fortrinlige serie af genoptryk af væsentlige artikler, som American Economic Association har taget initiativ til, og hvor man nu er oppe på en halv snes bind – en kerne i enhver bog-samling. I 1944 udkom et tilsvarende bind (jfr. anmeldelse i dette tidsskrift, 1949) om konjunkturbevægelser, redigeret bl.a. af Haberler; men man har med rette ment, at der er sket nok i de mellemliggende små 25 år til at retfærdiggøre et nyt bind.

Hvad er da sket? Redaktørerne gør selv opmærksom på, at sammenligner man 1944-samlingen med denne, bliver man slået af to ting: Omformulering af teorierne i matematisk sprog og forsøgene på systematisk verifikation. Økonometrien er kommet for at blive. Selv om man ellers har indskrænket sig til efterkrigstidsartikler er det i konsekvens heraf på sin plads, at Frisch's berømte 1933-artikler om »Propagation Problems« (Cassel-festskriftet) og Metzler's lagermodel fra 1941 er kommet med.

Bogen er opdelt i 8 afsnit med korte, kommenterende indledninger af redaktørerne. Herunder giver redaktørerne yderligere litteraturhenvisninger, idet de til gengæld ikke har udarbejdet de meget detaljerede litteraturoversigter, som har været en del af tidligere *Readings*. Med rette henvises her til den nyttige *Index of Economic Journals*.

1. afsnit behandler den rene teori. Her finder man Metzler's artikel sammen med Goodwin's konjunkturmodel og Hicks model, som den så ud i en artikel fra 1949. Redaktørerne har henvist arbejder om økonomisk vækst til et særligt bind og har jo desværre ikke haft store problemer om, hvorvidt en artikel måtte høre hjemme det ene eller det andet sted. Kombinationen af vækst og konjunktur er som bekendt et

uopdyrket område (siden Schumpeter). En undtagelse danner Smithies, som gav et bidrag i 1957, og som er kommet med her. Ligeledes må en stor artikel om monetær konjunkturteori af Haberler vel siges at danne en undtagelse for så vidt som efterkrigsårenes konjunkturteori stort set har set bort fra monetære faktorer.

2. afsnit indeholder metodologisk set vigtige bidrag. Her er Frisch's ovenfor nævnte artikel sammen med den lærerige og underholdende Koopmans-Vining diskussion fra 40'erne. I 3. afsnit gengives totale modeller à la Tinbergen, Klein m.fl. Såvel Duesenberry, Eckstein og Fromm's artikel som en artikel af ægteparret Adelman simulerer et forløb for USA. Christ refererer og diskuterer Klein-Goldberger-modellen.

4. afsnit er sammensat af sektorstudier. To undersøgelser over investeringsfunktionen er medtaget såvel som to arbejder om forbrugsfunktionen, herunder en fortrinlig oversigtsartikel fra 1959 af Farrel. Den finansielle sektor er (naturligvis) dækket af en Friedman-artikel. Arbejdsmarkedet er derimod ikke dækket af Phillips, men dog af en englænder: Lipsey, som drøfter Phillips-kurven. Endelig gør Moore rede for National Bureau's metoder og resultater.

Man har i 5. afsnit pillet de omstridte lange cykler ud til speciel behandling. Her er to artikler om de såkaldte Kuznets' cykler af henholdsvis Abramovitz og O'Leary & Lewis. 6. afsnit om konjunkturspredning indeholder kun én artikel – af Polak & Rhomberg. Det er alt for lidt, i hvert fald set med ikke-amerikanske øjne.

Et særligt afsnit helliges »Forecasting«. Man får her dels resultaterne af arbejdet med simultane modeller, dels med National Bureau index og sluttelig IFO-metoderne. (Det er ganske overraskende så lille rolle IFO-konjunkturtest synes at spille i USA).

Det sidste, 8. afsnit gengiver arbejder om stabiliseringspolitik. Her har redaktørerne åbenbart haft store vanskeligheder. Mulig-

B O G A N M E L D E L S E R

Robert A. Gordon and Lawrence R. Klein (eds.): Readings in Business Cycles. Allen & Unwin, London 1966. 731 sider. Pris: 48 sh.

Dette er et nyt bind i den fortrinlige serie af genoptryk af væsentlige artikler, som American Economic Association har taget initiativ til, og hvor man nu er oppe på en halv snes bind – en kerne i enhver bog-samling. I 1944 udkom et tilsvarende bind (jfr. anmeldelse i dette tidsskrift, 1949) om konjunkturbevægelser, redigeret bl.a. af Haberler; men man har med rette ment, at der er sket nok i de mellemliggende små 25 år til at retfærdiggøre et nyt bind.

Hvad er da sket? Redaktørerne gør selv opmærksom på, at sammenligner man 1944-samlingen med denne, bliver man slået af to ting: Omformulering af teorierne i matematisk sprog og forsøgene på systematisk verifikation. Økonometrien er kommet for at blive. Selv om man ellers har indskrænket sig til efterkrigstidsartikler er det i konsekvens heraf på sin plads, at Frisch's berømte 1933-artikler om »Propagation Problems« (Cassel-festskriftet) og Metzler's lagermodel fra 1941 er kommet med.

Bogen er opdelt i 8 afsnit med korte, kommenterende indledninger af redaktørerne. Herunder giver redaktørerne yderligere litteraturhenvisninger, idet de til gengæld ikke har udarbejdet de meget detaljerede litteraturoversigter, som har været en del af tidligere *Readings*. Med rette henvises her til den nyttige *Index of Economic Journals*.

1. afsnit behandler den rene teori. Her finder man Metzler's artikel sammen med Goodwin's konjunkturmodel og Hicks model, som den så ud i en artikel fra 1949. Redaktørerne har henvist arbejder om økonomisk vækst til et særligt bind og har jo desværre ikke haft store problemer om, hvorvidt en artikel måtte høre hjemme det ene eller det andet sted. Kombinationen af vækst og konjunktur er som bekendt et

uopdyrket område (siden Schumpeter). En undtagelse danner Smithies, som gav et bidrag i 1957, og som er kommet med her. Ligeledes må en stor artikel om monetær konjunkturteori af Haberler vel siges at danne en undtagelse for så vidt som efterkrigsårenes konjunkturteori stort set har set bort fra monetære faktorer.

2. afsnit indeholder metodologisk set vigtige bidrag. Her er Frisch's ovenfor nævnte artikel sammen med den lærerige og underholdende Koopmans-Vining diskussion fra 40'erne. I 3. afsnit gengives totale modeller à la Tinbergen, Klein m.fl. Såvel Duesenberry, Eckstein og Fromm's artikel som en artikel af ægteparret Adelman simulerer et forløb for USA. Christ refererer og diskuterer Klein-Goldberger-modellen.

4. afsnit er sammensat af sektorstudier. To undersøgelser over investeringsfunktionen er medtaget såvel som to arbejder om forbrugsfunktionen, herunder en fortrinlig oversigtsartikel fra 1959 af Farrel. Den finansielle sektor er (naturligvis) dækket af en Friedman-artikel. Arbejdsmarkedet er derimod ikke dækket af Phillips, men dog af en englænder: Lipsey, som drøfter Phillips-kurven. Endelig gør Moore rede for National Bureau's metoder og resultater.

Man har i 5. afsnit pillet de omstridte lange cykler ud til speciel behandling. Her er to artikler om de såkaldte Kuznets' cykler af henholdsvis Abramovitz og O'Leary & Lewis. 6. afsnit om konjunkturspredning indeholder kun én artikel – af Polak & Rhomberg. Det er alt for lidt, i hvert fald set med ikke-amerikanske øjne.

Et særligt afsnit helliges »Forecasting«. Man får her dels resultaterne af arbejdet med simultane modeller, dels med National Bureau index og sluttelig IFO-metoderne. (Det er ganske overraskende så lille rolle IFO-konjunkturtest synes at spille i USA).

Det sidste, 8. afsnit gengiver arbejder om stabiliseringspolitik. Her har redaktørerne åbenbart haft store vanskeligheder. Mulig-

hederne er så talrige. Man har valgt at holde sig til teoretisk orienterende artikler. Phillips analyse af time lags (1957) er kommet med. Mere overraskende er det at se en iøvrigt udmærket oversigtsartikel af Salant fra 1957 om det balancerede budgets teorem. Hører den hjemme her? At en artikel af Heller om de første ti efterkrigsårs politik og en artikel af Schlesinger om pengepolitikken er med, er derimod rimeligt.

- Ialt er 31 artikler genoptrykt. Men er Europa ved at gå helt bagud af dansen? Kun de 8 er af europæiske økonomer og heraf er de 7 engelske. Eller er dette bl.a. en følge af de to udmærkede redaktørers hjemsted?

*P. Nørregaard Rasmussen**

* Professor ved Københavns Universitet.

Östen Johansson: The gross domestic product of Sweden and its composition 1861-1955. Almqvist & Wiksell, Stockholm 1967. 190 sider. Pris: 40 sv. kr. (Stockholm Economic Studies, New Series, VIII).

Erik Lindahl, Dahlgren og Karin Kochs arbejde: *National Income of Sweden 1861-1930*, der kom i 1937 var et banebrydende arbejde på dette område indenfor de nordiske lande. Tallene var beregnet efter den produktionsstatistiske metode, og man gav netttotal, således at der for perioden var foretaget beregninger over afskrivningerne. Det arbejde, der foreligger her, er en å jourføring og komplettering af det tidligere arbejde.

For perioden op til 1930 er det væsentligst tallene fra det gamle arbejde, der er benyttet, dog er tallene for building and construction erstattet med nye beregninger, idet de gamle beregninger var meget usikre. De var baseret på værdien af råstofferne, idet man antog, at lønnen bevægede sig som råstofværdierne.

Östen Johansson giver ikke netttotal, men bruttotal. Dog anvender han ikke det begreb, som de nordiske lande hidtil har benyttet, hvor reparation og vedligeholdelse betragtes

som investeringer (gross-gross synspunktet). Han betragter reparation og vedligeholdelse som råstoffer, således som vi også gjorde det ved vore første beregninger fra 1930'erne. Medens man i årene lige efter krigen, hvor der var vareknaphed, med ikke ringe ret kunne opfatte reparation og vedligeholdelse som sideordnet med investeringer, kan denne opfattelse vel vanskeligere fastholdes for de senere år.

Foruden at Östen Johansson som nævnt har ført tallene å jour fra 1930 til 1955, har han også foretaget omregninger af tallene i faste priser. Noget jeg skal komme tilbage til.

Bogen omfatter seks kapitler. Et indledende kapitel (I) og et kapitel om tidligere beregninger (II). Dernæst omtales i kapitel III: Generelle nationalregnskabsprincipper og i kapitel IV: Beregninger i faste priser. Endelig omfatter kapitel V: Sektordefinitioner og grundlaget for beregningsmetoder, kilder m.v., og i kapitel VI nævnes, hvorledes tabellerne nærmere er indrettet. Tabelafsnittet omfatter over 100 sider, og i et appendiks på mere end 20 sider gøres nærmere rede for sektor-beregningerne.

Det fremhæves i indledningen, at beregningerne er foretaget fra produktionssiden, og gennem den opdeling, der foretages af output, fås oplysninger om anvendelsen. Den metode, der er benyttet, og som også er benyttet i de tidligere arbejder, afviger fra den officielle svenske metode, hvor beregningerne foretages fra anvendelsessiden. Da en del af beregningerne er baseret på faste normtal betones det, at tallene ikke er anvendelige ved konjunkturanalyser.

Ved en sammenligning med de officielle svenske tal, der som nævnt er beregnet fra anvendelsessiden, betoner forfatteren, at han kommer til højere tal end de officielle. Han mener, at de officielle tal nok er rigtigere end hans tal. Erfaringerne viser, hvorledes det kan være vanskeligt at få beregnet samtlige råstoffer. Man får følgelig for store tal for value added.

I kapitel III omtales det, hvorfor det ikke har været muligt at beregne forskyd-